

Likkutei Sichos

Volume 18 | Chukas | Sicha 1 Source Sheet

.א

1. במדבר י"ט

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: (ב) זֶאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה ה' לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֵיךְ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה... (ג) וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל־אַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשַׁחֲטָהּ אֹתָהּ לִפְנֵי... (ו) וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אַרְז וְאֶזֶב וְשָׂן תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ שַׂרְפַּת הַפָּרָה: (ז) וְכִבֶּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֵר יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעֶרֶב: (ח) וְהִשְׂרֹף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב: (ט) וְאַסְף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה... (י) וְכִבֶּס הָאֶסְף אֶת־אֶפְרַיִם הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב... (יא) הַנִּגְעַת בְּמַת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים: (יב) הוּא יִתְחַטֵּא־בּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהַר וְאִם־לֹא יִתְחַטֵּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא יִטְהַר... (כא) וְהִיְתָה לָהֶם לְחֻקַּת עוֹלָם וּמִזֶּה מִי־הַנְּדָה יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְהִנְגַּע בְּמִי הַנְּדָה יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב:

Bamidbar 19

(1) Hashem spoke to Moshe and Aaron, saying: (2) This is the statute of the Torah that Hashem has commanded: Instruct the Israelite people to bring you a red cow without blemish... (3) You shall give it to Eleazar the priest. It shall be taken outside the camp and slaughtered in his presence... (6) and the priest shall take cedar wood, hyssop, and crimson stuff, and throw them into the fire consuming the cow. (7) The priest shall wash his garments and bathe his body in water; after that the priest may reenter the camp, but he shall be unclean until evening. (8) He who performed the burning shall also wash his garments in water, bathe his body in water, and be unclean until evening. (9) A man who is clean shall gather up the ashes of the cow... (10) He who gathers up the ashes of the cow shall also wash his clothes and be unclean until evening... (11) He who touches the corpse of any human being shall be unclean for seven days. (12) He shall cleanse himself with it on the third day and on the seventh day, and then be clean; if he fails to cleanse himself on the third and seventh days, he shall not be clean... (21) That shall be for them a law for all time. Further, he who sprinkled the water of lustration shall wash his clothes; and whoever touches the water of lustration shall be unclean until evening.

2. במדבר רבה י"ט:ה'

רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר, ארבעה דברים יצר הרע משיב עליהן, דכתיב בהן חקה, אשת אח, וכלאים, ושעיר המשתלח, ופרה אדמה. אשת אח, דכתיב (ויקרא יח, טז): ערות אשת אחיך וגו', ובלא בנים (דברים כה, ה): יבמה יבא עליה. וכתיב בערות אשת אח (ויקרא כ, כב): ושמרתם את כל חקתי. וכלאים (דברים כב, יא): לא תלבש שעטנז, וסדין בציצית מתר, וכתיב ביה חקה (ויקרא יט, יט): את חקתי תשמרו. ושעיר המשתלח, דכתיב (ויקרא טז, כו): והמשתלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו, והוא עצמו מכפר על האחרים, וכתיב ביה (ויקרא טז, לד): והיתה זאת לכם לחקת עולם. פרה מנין, דתנן כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים, והיא גופה מטהרת בגדים, וכתיב בה חקה, זאת חקת התורה.

Bamidbar Rabbah 19:5

R. Joshua of Sikhnin said in the name of R. Levi, "There are four things that the evil drive would refute [as irrational], and for each of them is written [the word,] *Chukah* (i.e., an unquestioned statute). Now these concern the following: (1) the nakedness of a brother's wife, (2) diverse kinds, (3) the scapegoat, and (4) the red heifer." In regard to the nakedness of a brother's wife, it is written (in Lev. 18:16), "[You shall not uncover] the nakedness of your brother's wife"; [yet if the brother dies] without children [it is written] (in Deut. 25:5), "her brother-in-law shall have sexual intercourse with her [and take her for a wife]." And it is written about the sexual prohibitions (in Lev. 18:5), "And you shall keep [all] My unquestioned statutes [...]." In regard to diverse kinds, it is written (in Deut. 22:11), "You shall not wear interwoven stuff, [wool and flax together]"; yet a linen cloak with [wool] tassels is permitted. And for [this commandment also] it is written, [that it is] an unquestioned statute. [Thus it is written (in Lev. 19:19),] "You shall keep My unquestioned statute. [You shall not mate your cattle with a different kind..., nor shall you wear a garment with diverse kinds of interwoven stuff]." In regard to the scapegoat, it is written (in Lev. 16:26), "And the one who sets the azazel-goat free shall wash his clothes"; yet it is [the goat] itself that atones for others. And for [this commandment also] it is written (in Lev. 16:34), "And this shall be to you an unquestioned statute forever." In regard to the red heifer, where is it shown? Since we are taught (in *Parah* 4:4), "All engaged with the [rite of the red] heifer from beginning to end render [their] garments unclean"; yet it is [the heifer] itself that purifies garments. And for [this commandment also] it is written, [that it is] an unquestioned statute. Thus it is written (in Numb. 19:2), "This is an unquestioned statute of the Torah."

3. מלכים א ה'י-י"א

ותרבו חכמת שלמה מחכמת כל-בני-קדם ומכל חכמת מצרים: ויחכם מכל-האדם מאיתן האזרחי והימן וכללל ודרדע בני מחול ויהי-שמו בכל-הגוים סביב:

I Kings 5:10-11

Solomon's wisdom was greater than the wisdom of all the Kedemites and than all the wisdom of the Egyptians. He was the wisest of all men: [wiser] than Ethan the Ezrahite, and Heman, Chalkol, and Darda the sons of Mahol. His fame spread among all the surrounding nations.

4. במדבר רבה י"ט:ג'

(זאת חקת התורה וגו', רבי יצחק פתח (קהלת ז, כג): כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אהקמה והיא רחוקה ממני... אמר שלמה מפני מה מצורע נטהר בגבוה שבגבוהים ובנמוך שבנמוכים, בעץ ארז ובאזוב, על ידי שהגביה עצמו כארז לקה בצרעת, כיון שהשפיל עצמו כאזוב, נתרפא על ידי אזוב. (מלכים א ה, יג): וידבר על הבהמה ועל העוף, וכי אפשר לאדם לדבר על בהמה ועוף, אלא אמר מפני מה בהמה נתרת בשני סימנין והעוף בסימן אחד, על שהבהמה נבראת מן היבשה, ועוף כתוב אחד אומר מן האדמה, דכתיב

(בראשית ב, יט): וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וְכֵתוּב אֶחָד אֹמֵר (בראשית א, כ): יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף. בַּר קֶפְרָא אֹמֵר מִרְקֵק שְׁבָיִם נִבְרָאוּ. רַבִּי אֲבִין בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל אָמַר אֵף עַל פִּי כֵן רִגְלוֹהִי דִתְרַנְגּוּלָא דַמִּיָּן לְחִסְפִּינֵתָא דְנוּנָא. (מלכים א ה, יג): וְעַל הַרְמֵשׁ, וְכִי אֶפְשֶׁר לוֹ לְאָדָם לְדַבֵּר עַל הַרְמֵשׁ, אֲלֵא אָמַר שְׁלֵמָה מִפְּנֵי מָה שְׁמַנְהָ שְׂרָצִים שְׁכֵתוּב בַּתּוֹרָה הִצְדָן וְהַחֹבֵל בְּהֵן חֵיב וְשִׂאָר שְׂרָצִים פְּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָהֶן עוֹרוֹת. (מלכים א ה, יג): וְעַל הַדְּגִים, וְכִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר כֵּן, אֲלֵא מִפְּנֵי מָה בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף טְעוּנִין שְׁחִיטָה וְדָגִים אֵין טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֲלֵא מִהֲדִין קָרָא (במדבר יא, כב): הֲצִאן וּבְקָר יִשְׁחַט לָהֶם וּגו'... אָמַר שְׁלֵמָה עַל כָּל אֵלֶּה עִמְדַתִּי וּפְרָשָׁה שֶׁל פָּרָה אֲדָמָה חִקְרַתִּי וְשִׂאֲלַתִּי וּפְשָׁפְשַׁתִּי (קהלת ז, כג): אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי.

Bamidbar Rabbah 19:3

((Numb. 19:2) "This is the statute of the Torah": R. Isaac began [his discourse] (with Eccl. 7:23), "All this I tested with wisdom; I thought I could fathom it, but it eludes me." It is written (in I Kings 5:9), "So G-d gave Solomon wisdom [...]"... Solomon merely said, "For what reason is a leper cleansed through the tallest among the trees (the cedar) and through the lowest of the low (the hyssop); through (according to Lev. 14:4) cedar wood, [crimson stuff,] and hyssop?" It is simply because he had exalted himself like the cedar, that he was stricken with leprosy. As soon as he humbled himself like the hyssop, he was therefore cured through hyssop". (I Kings 5:13, cont.) "He also spoke with/concerning ('a) the cattle and the fowl": Is it possible that [a person] would speak with cattle and with fowl? Rather [the passage is concerned with] why the cattle are permitted [as food] with [the cutting of] two organs (the gullet and the windpipe); but the fowl, with [the cutting of] one organ (i.e., the gullet or the windpipe). Because cattle were created from the dry land. But in regard to fowl, one text says [they came] from the dry land, while another text says [they came] from the sea. [The text stating fowls came] from the dry land is what is written (in Gen. 2:19), "So from the ground Hashem G-d formed every beast of the field and every fowl of the heavens." The other text says (in Gen. 1:20), "Let the waters swarm with swarms of living creatures and the fowl fly above the earth." Bar Qappara said, "They were created from the mud which is in the sea." R. Abbin said the name of R. Jose the Galilean said, "Nevertheless, the feet of the cock resemble the scaly skin of the fish." (I Kings 5:13, cont.) "And with/concerning ('a) the creeping things": Is it possible that one would speak with a creeping thing? Solomon simply said, "What is the reason that in the case of the eight swarming creatures which are in the Torah, one is culpable for hunting or injuring them (on the Sabbath); but in the case of the rest of the swarming creatures, one is exempt? For the reason that they (i.e. the former) have skins." (I Kings 5:13 cont.) "And with/concerning ('a) the fish": Is it possible that one would so speak? Solomon merely said, "For what reason do cattle, beasts, and birds require ritual slaughtering, while fish do not require ritual slaughtering?" Rather it is from this verse (in Numb. 11:22), "Are there enough flocks and herds to slaughter for them; [are there enough fish in the sea to gather for them]?"...) Solomon said, "About all these things I have knowledge; but in the case of the *parashah* on the red heifer, I have investigated it, inquired into it, and examined it. [Still] (at the end of the verse in Eccl. 7:23), 'I thought I could fathom it, but it eludes me.'"

ב.

5. במדבר רבה י"ט:ו'

וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדָמָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינְיָא, אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה לָךְ אֲנִי מְגַלֶּה טַעַם פָּרָה, אֲבָל לְאַחַר, חִקָּה .

Bamidbar Rabbah 19:6

...And they will take for you a red cow - Rabbi Yose son of Rabbi Hanina says, The Holy One blessed be he said to Moshe: "to you I will reveal the reason for the red cow, but for others it will be a decree (without

reason)".

6. נדרים ל"ח א'

אמר רבי יוסי ברבי חנינא לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו שנאמר כתב לך פסל לך מה פסולתו שלך אף כתבו שלך משה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר טוב עין הוא יברך וגו' מתיב רב חסדא ואתי צנה ה' בעת ההיא ללמד אתכם ואותי צנה ואני לכם ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים פאשר צוני ה' אלקי אותי צנה ואני לכם ועתה כתבו לכם את השירה הזאת השירה לחודה למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל אלא פילפולא בעלמא

Nedarim 38a

Rabbi Yosei, son of Rabbi Hanina, said: The Torah was given initially only to Moshe and his descendants, as it is stated: "Write for you" (Exodus 34:27), and it is also stated: **"Hew for you"** (Exodus 34:1), meaning: **Just as their waste is yours, so too their writing is yours.** However, **Moshe treated the Torah with generosity and gave it to the Jewish people. And about him, the verse says: "He that has a bountiful eye shall be blessed, as he gives of his bread to the poor"** (Proverbs 22:9). **Rav Hisda raised an objection** from the verse that states: **"And Hashem commanded me at that time to teach you statutes and laws"** (Deuteronomy 4:14). This indicates that Moshe was commanded to teach Torah to the Jewish people from the outset. The Gemara answers: The verse means: **And Hashem commanded** the Torah to **me, Moshe, and I**, on my own initiative, decided to teach **you** its statutes and laws. The Gemara cites an additional verse proving that G-d commanded to teach the Jewish people from the outset: **"Behold, I have taught you statutes and laws, as Hashem my G-d commanded me"** (Deuteronomy 4:5). The Gemara answers: **Hashem commanded** the Torah to **me, Moshe, and I** decided to teach **you** statutes and laws. The Gemara cites an additional verse: **"Now therefore write this song for you, and teach it the children of Israel"** (Deuteronomy 31:19). Apparently, Moshe was commanded to teach the Torah to the Jewish people. The Gemara answers: The verse is referring to **the song of Ha'azinu** (Deuteronomy 31) **alone** and not to the rest of the Torah. The Gemara asks: But the continuation of that cited verse: **"That this song may be a witness for Me among the children of Israel"** (Deuteronomy 31:19), indicates that the reference is to the entire Torah, in which the mitzvot are written. Rather, the Torah was given from the outset to all of the Jewish people, and when Rabbi Yosei, son of Rabbi Hanina, said that the Torah was given exclusively to Moshe, he was referring **merely** to the **profound analysis** of the Torah. Moshe opted to teach it to the people on his own initiative.

7. קוהלת רבה ח' א'

רבי מנא דשאב בשם רבי יהושע בן לוי אמר, על כל דבר ודבר שהיה הקדוש ברוך הוא אומר למשה, היה אומר לו טמאתו וטהרתו, וכיון שהגיע לפרשת (ויקרא כא, א) אמר אל הפהנים, אמר לפניו רבוננו של עולם ואם נטמאו אלו במה הוא טהרתו, לא השיבו דבר, אותה שעה נשתנו פניו של משה, וכיון שהגיעו לפרשת פרה אדמה, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה, אותה אמירה שאמרתי לך אמר אל הפהנים, ואמרתי לי אם נטמאו במה היא טהרתו, ולא אמרתי לך דבר, זו היא טהרתו (במדבר יט, יז): ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת. אמר לפניו רבוננו של עולם וכי טהרה היא, אמר הקדוש ברוך הוא, משה, חקה היא וגזרה גזרתי ואין בריה יכולה לעמד על גזרתי, דכתיב (במדבר יט, ב): זאת חקת התורה.

Kohellet Rabbah 8:1

...Over each and every word that the Holy One, blessed be He, spoke to Moshe, He spoke to him of its [related] uncleanness and of its purification. When he made known the *Parashah* (starting with Lev. 21:1),

'Speak (*Emor*) unto the priests,' [Moshe] said to him, 'Master of the world, if [a priest] becomes unclean (through touching a human corpse), what means is there for his purification?' When [the Holy One, blessed be He,] did not answer, at that time the face of Moshe changed. Then when the Holy One, blessed be He, reached the *parashah* on the [red] heifer, the Holy One, blessed be He, said to him, 'Moshe, [when I gave you] that saying which I spoke to you (in Lev. 21:1), "Go, speak unto the priests," then you said to me, "If one becomes unclean, what means will there be for his purification," I did not answer [you at that time. Now] this is his purification (in Numb. 19:17), "They shall take some ashes from the burning of the sin offering (i.e., the red heifer)."' [Moshe] said to him, 'Master of the world, is this a purification?'. the Holy One, blessed be He said 'It is a Chukah, and I have decreed a decree, and no creature can fathom my decrees, as the verse (Bamidbar 19:2) states "This is the statute of the Torah"'.

.ג

8. איוב כ"ח:כ"א

וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּבְּוֹא וְאֵי זֶה מְקוֹם בִּיבֹה: וְנִעְלָמָה מֵעֵינַי כָּל-חַי וּמְעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה:

Iyov 28:20-21

But whence does wisdom come? Where is the source of understanding? It is hidden from the eyes of all living, Concealed from the fowl of heaven.

.ה

9. רמב"ן על ויקרא י"ט:ב'

קדושים תהיו הוּו פרושים מן העריות ומן העבירה שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה לשון רש"י (רש"י על ויקרא י"ט:ב') אבל בתורת כהנים (פרשה א ב) ראיתי סתם פרושים תהיו וכן שנו שם (שמיני פרק יב ג) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב אבל הפרישות היא המזכרת בכל מקום בתלמוד שבעליה נקראים פרושים והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו וידבר כרצונו בכל הנבלות שלא הזכר איסור זה בתורה והנה יהיה נבל ברשות התורה לפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות...

Ramban on Leviticus 19:2

You shall be holy: "One should be separate from sexual transgressions and from sin, for any place that one finds a fence [before] sexual transgressions, one [also] finds holiness (*kedusha*)" - this is the language of Rashi. But in Sifra, Kedoshim, Section 1, Chapter 2, I saw only, "You shall be holy." And [so,] they learned there (Sifra, Shemini, Chapter 12:3), "And you shall sanctify yourselves and be holy, since holy am I' (Leviticus 11:44) - Just like I am holy, you should be holy; just like I am separate, you should be separate." But according to my opinion, this separation is not to separate from sexual transgressions, like the words of the rabbi (Rashi). But [rather], the separation is the one mentioned in every place in the Talmud where its [practitioners] are called those that have separated themselves (*perushim*). And the matter is [that] the Torah prohibited sexual transgressions and forbidden foods, and permitted sexual relations between husband and wife and the eating of meat and [the drinking of] wine. If so, a desirous person will find a place to be lecherous with his wife or his many wives, or to be among the guzzlers of wine and the gluttons of meat. He will speak as he pleases about all the vulgarities, the prohibition of which is not mentioned in the Torah. And behold, he

would be a scoundrel with the permission of the Torah. Therefore, Scripture came, after it specified the prohibitions that it completely forbade, and commanded a more general [rule] - that we should be separated from [indulgence of] those things that are permissible...

10. מגילה ו' ב'

יאמר רבי יצחק אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמן לא יגעתי ומצאתי אל תאמן יגעתי ומצאתי תאמן

Megillah 6b

Rabbi Yitzhak said: If a person says to you: I have labored and not found success, do not believe him. Similarly, if he says to you: I have not labored but nevertheless I have found success, do not believe him. If, however, he says to you: I have labored and I have found success, believe him.

11. סנהדרין צ"ז א'

כי הא דר' זירא כי הוה משכח רבנן דמעסקי ביה אמר להו במטותא בעינא מנייכו לא תרחקוה דתנינא ג' באין בהיסח הדעת אלו הן משיח מציאה ועקרב

Sanhedrin 97a

This is **as in that practice of Rabbi Zeira**, who, **when he would find Sages who were engaging in discussions about the coming of the Messiah, said to them: Please, I ask of you, do not delay** his coming by calculating the end of days. **As we learn in a baraita:** There are **three matters that come only by means of diversion of attention** from those matters, **and these are they:** The **Messiah, a lost item, and a scorpion.**

.1

12. במדבר רבה י"ט:ד'

אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, על כל דבר ודבר שיהיה אומר הקדוש ברוך הוא למשה אומר לו טמאתו וטהרתו, כיון שהגיע לפרשת (ויקרא כא, א): אומר אל הכהנים, אמר לו משה רבוננו של עולם אם נטמא זה במה תהא טהרתו, לא השיבו. באותה שעה נתכרפמו פניו של משה, כיון שהגיע לפרשת פרה אדמה, אמר לו הקדוש ברוך הוא באותה שעה שאמרתי לך אמר אל הכהנים ואמרת לי אם נטמא במה תהא טהרתו לא השבתיך, זו טהרתו (במדבר יט, יז): וילקחו לטמא מעפר שרפת החטאת.

Bamidbar Rabbah 19:4

R. Joshua of Sikhnin said in the name of R. Levi, "Over each and every word that the Holy One, blessed be He, spoke to Moshe, He spoke to him of its [related] uncleanness and of its purification. When he made known the *Parashah* (starting with Lev. 21:1), 'Speak (*Emor*) unto the priests,' [Moshe] said to him, 'Master of the world, if [a priest] becomes unclean (through touching a human corpse), what means is there for his purification?' When [the Holy One, blessed be He,] did not answer, at that time the face of Moshe turned yellow (with shame). Then when the Holy One, blessed be He, reached the *parashah* on the [red] heifer, the Holy One, blessed be He, said to him, 'Moshe, [when I gave you] that saying which I spoke to you (in Lev. 21:1), "Go, speak unto the priests," then you said to me, "If one becomes unclean, what means will there be for his purification," I did not answer [you at that time. Now] this is his purification (in Numb. 19:17), "They shall take some ashes from the burning of the sin offering (i.e., the red heifer)."'

13. פסחים ס"ו ב'

אלא אמר רבי שמעון בן לקיש, מהכא: "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש", יאמר טמאי מתים ואל יאמר זבין ומצורעין, ואני אומר: אם טמאי מתים, משתלחין, זבין ומצורעין — לא כל שכן? רש"י: זבין ומצורעין - חמורין מטמאי מתים שהרי טומאה יוצאה עליהן מגופן אלא על כרחיך כי איצטריך זב ומצורע להיכא דאין טמא מת משתלח איצטריך:

Pesachim 66b

Rather, **Rabbi Shimon ben Lakish** rejected this proof and **said** that a different proof may be brought **from here**: "Command the children of Israel **that they send out from the camp any leper and any zav and anyone impure by reason of a corpse**" (Bamidbar 5:2). **Let** the verse **say** only that they are to send out **those who are ritually impure due to a corpse, and not say** anything about **zavin and lepers, and I would say** this law on my own through an *a fortiori* inference: **If those ritually impure due to a corpse**, whose impurity is not so severe as it is contracted from an external source, **are sent out** from the camp, with regard to **zavin and lepers** (*Rashi: zavin and lepers who are the source of their own impurity*), **all the more so** is it **not** clear that they should be sent out? Thus, the verse contains unnecessary information.

.ז

14. דברים ד:ד'

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום:

Deuteronomy 4:4

while you, who held fast to Hashem your G-d, are all alive today.

.ח

15. תניא, ביאור לאגרת הקדש סימן כ"ז

וי"ל ע"ד מה שקבלתי על מאמר חז"ל דשבק חיים לכל חי כנודע שחיי הצדיק אינם חיים בשרים כי אם חיים רוחניים שהם אמונה ויראה ואהבה כי באמונה כתיב וצדיק באמונתו יחיה וביראה כתיב ויראת ה' לחיים ובאהבה כתיב רודף צדקה וחסד ימצא חיים וחסד הוא אהבה...

Tanya, Igeret Hakodesh, elucidation of Epistle 27

This may be explained along the lines of what I received on the saying of our sages, of blessed memory, that "He has left life unto all the living."

As is known, the life of the *tzadik* is not a physical life but a spiritual life, consisting of faith, awe, and love. Thus of faith it is written: "And the *tzadik* lives by his faith." Of awe it is written: "The awe of Hashem is for life." And of love it is written: "He who pursues *tzedakah* and *chesed*, will find life," and *chesed* refers to love.

.ט

16. תניא, חלק ראשון, ספר של בינונים פרק ל"ה בהגהה

וכאשר שמעתי ממורי עליו השלום פירוש וטעם למה שכתוב בעץ חיים, שאור אין-סוף ברוך-הוא אינו מתייחד אפילו בעולם האצילות אלא על ידי התלבשותו תחלה בספירת חכמה, והיינו משום שאין-סוף ברוך-הוא הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרגת החכמה וכו'

16. Tanya Chapter 35

Note: This accords with the comment and explanation which I heard from my teacher, peace to him, on a passage in Etz Chayim stating that the light of the blessed En Sof does not become unified even in the world of Atzilut, unless it clothes itself first in the sefirah of Wisdom— the reason being that the Messed En Sof is the true One Who is One Alone and apart from Whom there is nothing, and this is the level of Wisdom, and so on.